

Information om praktisk tjänstgöring för tandläkare med utbildning utanför EU och EES

Vägen till legitimation

Praktisk tjänstgöring är en del av Socialstyrelsens väg till legitimation för tandläkare utbildade utanför EU/EES. Vägen till legitimation innehåller följande steg

- granskning av utbildningen
- kunskapsprov
- praktisk tjänstgöring
- kurs i svenska författningar
- svenska språket.

Det finns mer information om de olika stegen på Socialstyrelsens webbplats, <http://legitimation.socialstyrelsen.se>.

Vad som krävs för legitimation

Tandläkare utbildade utanför EU/EES ska uppvisa den kunskap, kompetens och lämplighet som krävs för legitimation efter genomgången tandläkarutbildning i Sverige, det vill säga tandläkarexamen.

Bedömning genom kunskapsprov och praktisk tjänstgöring

Kunskapsprovet är på svenska och innehåller både ett teoretiskt och ett praktiskt delprov. Genom godkänt kunskapsprov har tandläkaren utbildad utanför EU/EES visat att hen har den kunskap och delvis även den kompetens (förmågan att omsätta teoretisk kunskap i praktiken) som krävs för svensk legitimation.

Syftet med den praktiska tjänstgöringen är att göra en bedömning av lämpligheten för yrket och en fördjupad bedömning av kompetensen i en klinisk omgivning.

Kunskapsprovet måste vara godkänt

Den som ska göra praktisk tjänstgöring måste ha klarat kunskapsprovet innan hen kan påbörja tjänstgöringen. Socialstyrelsen anser att godkänt resultat på kunskapsprovet visar att tjänstgöraren har språkliga förutsättningar att arbeta patientsäkert. Därför kräver Socialstyrelsen inte att tjänstgöraren har godkänt betyg i svenska språket för att kunna påbörja tjänstgöringen. Godkänt resultat på kursen i svenska författningar krävs inte heller. Verksamheten får dock själv ta ställning till om den vill att tjänstgöraren ska ha avklarat dessa steg innan hen tas emot för tjänstgöring.

Verksamheten ska ansöka om särskilt förordnande

En verksamhet som ska ta emot en person för praktisk tjänstgöring måste först ansöka om ett särskilt förordnande hos Socialstyrelsen för att

tjänstgöraren ska kunna utöva tandläkaryrket utan legitimation. Ansökan bör göras minst en månad innan tjänstgöringen ska påbörjas. Tjänstgöring som gjorts utan särskilt förordnande godkänns inte.

Ni hittar ansökningsblanketten, *Ansökan om särskilt förordnande att utöva tandläkaryrket för icke legitimerade tandläkare*, på Socialstyrelsens webbplats.

Handledaren bör ha erfarenhet

Tjänstgöringen ska ske under handledning av någon som har haft svensk legitimation som tandläkare i minst tre år. Socialstyrelsen rekommenderar att handledaren har erfarenhet av handledning. Det är verksamheten som avgör om handledaren har tillräcklig erfarenhet för att handleda och bedöma tjänstgöraren.

Praktisk tjänstgöring under sex månader

Den praktiska tjänstgöringen ska genomföras under sex månader i en följd. Tjänstgöringen sker på heltid, 40 timmar per vecka, varav åtminstone 32 timmar ska vara kliniskt arbete. Om tjänstgöringen genomförs på deltid (måste vara minst på halvtid) så måste den sammanlagda tjänstgöringstiden motsvara sex månaders heltidstjänstgöring.

Tjänstgöringstiden kan inte förkortas. Den får heller inte förlängas utan ett beslut från Socialstyrelsen. Om verksamheten vill förlänga tjänstgöringen ska den skicka in en ny ansökan om ett särskilt förordnande med en motivering till varför tiden behöver förlängas och därefter invänta beslutet. Om det uppstår avbrott i tjänstgöringen på grund av exempelvis sjukdom kan verksamheten kontakta Socialstyrelsen för vägledning i det enskilda fallet.

När den praktiska tjänstgöringen avslutats har tjänstgöraren inte längre rätt att utöva tandläkaryrket i väntan på Socialstyrelsens beslut om legitimation.

Socialstyrelsen ansvarar inte för ekonomisk ersättning till tjänstgöraren eller eventuella försäkringar som behövs under den praktiska tjänstgöringen.

Var den praktiska tjänstgöringen kan genomföras

Tjänstgörarens kompetens och lämplighet ska bedömas enligt kraven för svensk legitimation. För att en bedömning ska kunna göras ställs vissa krav på verksamheten. Tjänstgöraren ska disponera ett eget behandlingsrum på heltid och ha tillgång till tandsköterska i rimlig omfattning, dock minst hälften av den kliniska arbetstiden. Tjänstgöraren förväntas behandla cirka 150 – 250 patienter under tjänstgöringen. Patienterna ska ha olika vårdbehov (inom kariologi, parodontologi, bettfysiologi, oral kirurgi, endodonti, odontologisk radiologi, protetik samt pedodonti och ortodonti) och vara av olika åldrar från barn till vuxna. Behandling av patienter med allmänmedicinska diagnoser, såsom diabetes och högt blodtryck, förutsätts ske.

Det är verksamheten som själv tar ställning till om den är lämplig för praktisk tjänstgöring med utgångspunkt i den bedömning av tjänstgöraren som ska göras genom att fylla i intyget om praktisk tjänstgöring.

Intyget blir en del av Socialstyrelsens beslutsunderlag

För att Socialstyrelsen ska få ett bra beslutsunderlag så ska verksamhetschefen och handledaren fylla i ett intyg om den praktiska tjänstgöringen. Intyget är utformat utifrån kraven på kompetens och lämplighet för tandläkarexamen.

I intyget finns ett bedömningsunderlag med specificerade arbetsuppgifter där tjänstgörarens kompetens ska bedömas. Det finns även öppna frågor, med stödtext hämtad från bland annat examenskraven, där svaren kan formuleras fritt.

Som stöd för att göra bedömningar och fylla i intyget kan verksamheten använda sig av tidigare beprövade bedömningsmetoder. Socialstyrelsen behöver dock inte ta del av detta underlag.

I bedömningen ska synpunkter på tjänstgörarens lämplighet och kompetens inhämtas från annan tandvårdspersonal inom verksamheten.

Intyget ska skrivas under av verksamhetschefen, handledaren och tjänstgöraren. Handledaren ska även skriva under varje sida av intyget.

Intyget ska i original skickas in till Socialstyrelsen efter avslutad tjänstgöring. Genomgången praktisk tjänstgöring innebär inte att legitimation automatiskt kommer att meddelas.

Socialstyrelsen vill betona att praktisk tjänstgöring främst handlar om att göra en bedömning och inte om att utbilda. Det ska dock finnas i åtanke att tjänstgöraren behöver lite tid för att vänja sig vid arbetsplatsen, IT-systemen och liknande.

Avbryt tjänstgöringen om det finns brister

Den praktiska tjänstgöringen ska i vissa fall avbrytas och Socialstyrelsen informeras om detta. Tjänstgöringen ska avbrytas om tjänstgöraren uppvisar så stora brister i kompetens eller lämplighet att det kan befaras utgöra en risk för patientsäkerhet-

en. Tjänstgöringen ska också avbrytas om tjänstgöraren har sådana brister i det svenska språket att det försvårar en bedömning av kompetensen. Socialstyrelsen tar då ställning till om det finns förutsättningar för fortsatt tjänstgöring.

Arbetsuppgifter som tjänstgöraren får utföra

Tjänstgöraren ska ha ett särskilt förordnande att utöva tandläkaryrket under tjänstgöringen. Särskilt förordnad personal jämställs med legitimerad personal utom när det i lag eller annan författning uttryckligen anges att arbetsuppgiften ska utföras av legitimerad personal. Det finns mer information på Socialstyrelsens webbplats om vem som får göra vad i hälso- och sjukvården och tandvården, <https://vemfargoravad.socialstyrelsen.se>.

Skicka intyget till
Socialstyrelsen
Behörighet
106 30 STOCKHOLM

Uppgifter om den praktiska tjänstgöringen

Namn på den som gjort praktisk tjänstgöring	Verksamhet/klinik
Personnummer	Tjänstgöringsperiod

Uppgifter om de ansvariga för bedömningen

Datum	Datum
Verksamhetschefens underskrift	Handledarens underskrift
Namnförtydligande och personnummer	Namnförtydligande och personnummer
Verksamhetschefens e-postadress	Handledarens e-postadress
Verksamhetschefens telefonnummer	Handledarens telefonnummer

Underskrift av den som gjort praktisk tjänstgöring

Jag har tagit del av bedömningen (tjänstgörarens underskrift)

Bedömning av den praktiska tjänstgöringen

Ni som bedömer den praktiska tjänstgöringen ska först kryssa i om tjänstgöraren behärskar de specificerade arbetsuppgifterna i checklistan och för varje delmål beskriva hur bedömningen gjorts. Sedan ska ni med fri formulering, utifrån stödtext från bland annat examenskraven, beskriva

- omdömes- och problemlösningsförmågan
- förhållningssättet mot patienter och personal
- den allmänna lämpligheten som tandläkare
- eventuella brister i ett patientsäkert arbete.

Kariologi

Den som har gjort praktisk tjänstgöring ska självständigt kunna diagnostisera, riskbedöma, terapiplanera och behandla patienter med kariesskador samt planera, organisera och leda kariologiska behandlingar i samverkan med andra yrkesgrupper. Tjänstgöraren ska kunna

1. genomföra en kariologisk undersökning genom att registrera och diagnostisera initiala och manifesta kariesskador kliniskt och radiologiskt samt upptäcka och bedöma tidigare utförd restaurativ vård

ja nej

ev. kommentar:

2. bedöma registrerade kariologiska skador och föreslå adekvata behandlingsåtgärder

ja nej

ev. kommentar:

3. ge individanpassad information om hur kariesprocessen kan motverkas samt föreslå orsaksinriktad sjukdomsbehandling i adekvat prioritetsordning

ja nej

ev. kommentar:

4. bedöma djupet av kariesangreppet och risk för pulpalesion samt exkavera till kariesfrihet, utforma kaviteten optimalt och bedöma behovet av successiv exkavering

ja nej

ev. kommentar:

5. göra en fyllning med godkänd kvalitet, bland annat god anatomisk form, tillfredsställande estetisk färg och bra kontakt till granntanden

ja nej

ev. kommentar:

Handledarens underskrift

6. göra en uppföljande kariologisk utvärdering, baserad på kariesrisk, kariesaktivitet och karieserfarenhet och utifrån detta göra en prognosbedömning samt föreslå lämplig stödbehandling och revisionsintervall

ja nej

ev. kommentar:

7. uppvisa kunskap om dentala materials för- och nackdelar samt korrekt välja och hantera dessa vid restaurerande arbete i allmänhet och konserverande behandling av kariesangrepp i synnerhet

ja nej

ev. kommentar:

Ange hur delmålet inom kariologi har kunnat uppnås och hur den uppnådda kompetensen har kontrollerats

Parodontologi

Tjänstgöraren ska kunna

8. genomföra parodontala undersökningar genom att utföra adekvata kliniska och radiologiska undersökningar samt registrera och diagnostisera parodontal sjukdom

ja nej

ev. kommentar:

9. bedöma registrerade parodontala skador och föreslå adekvata behandlingsåtgärder utifrån prognos och riskbedömning av parodontitutveckling

ja nej

ev. kommentar:

Handledarens underskrift

10. utföra adekvata behandlingsåtgärder på patienter med parodontit och visa förmåga att avlägsna supra- och subgingival plack med hand- och ultraljudsinstrument

ja nej

ev. kommentar:

11. ge individanpassad information och munhygieninstruktioner samt föreslå orsaksinriktad sjukdomsbehandling i adekvat prioriteringsordning utifrån patientens sjukdomsbild

ja nej

ev. kommentar:

12. bestämma ett lämpligt revisionsintervall för parodontal uppföljningsvård

ja nej

ev. kommentar:

Ange hur delmålet inom parodontologi har kunnat uppnås och hur den uppnådda kompetensen har kontrollerats

Bettfysiologi

Den som har gjort praktisk tjänstgöring ska kunna

13. göra en bettfysiologisk undersökning genom att ta upp en smärtanamnes och göra en klinisk funktionell undersökning av käksystemet

ja nej

ev. kommentar:

Handledarens underskrift

14. ställa en korrekt bettfysiologisk diagnos baserat på aktuella undersökningsfynd

ja nej

ev. kommentar:

15. föreslå en adekvat behandlingsstrategi och förmedla adekvat individanpassad rådgivning till patienter med smärta och funktionsstörning i käksystemet

ja nej

ev. kommentar:

16. genomföra reversibel behandling riktad mot smärta och käkfunktionsstörning med beteendemodifikation, bettskena, rörelseträning och läkemedel

ja nej

ev. kommentar:

17. behärska gränsdragningen mellan behandling som lämpligen görs inom allmän tandvård, den som bör ske inom specialisttandvård och den som ska hänföras till hälso- och sjukvårdens kompetenser

ja nej

ev. kommentar:

Ange hur delmålet inom bettfysiologi har kunnat uppnås och hur den uppnådda kompetensen har kontrollerats

Handledarens underskrift

Oral kirurgi

Den som har gjort praktisk tjänstgöring ska kunna

18. ställa adekvat diagnos baserat på patologi gällande indikation för extraktion av visdomstand

ja nej

ev. kommentar:

19. avgöra vilka tänder som är lämpliga för vanlig extraktion och vilka som kräver operation mot bakgrund av anamnes, status och röntgen

ja nej

ev. kommentar:

20. genomföra preoperativ medicinsk riskbedömning inför tandextraktioner utifrån patientens allmänna hälsa och till patienten förskrivna läkemedel

ja nej

ev. kommentar:

21. utföra tandextraktion med ett gott, atraumatiskt handlag samt med hänsyn till angränsande anatomiska strukturer

ja nej

ev. kommentar:

22. ge adekvat information om vad som kan förväntas efter en extraktion samt smärtlindring baserat på patientens anamnes och på indikation föreslå lämplig antibiotikaproylax och antibiotikaterapi

ja nej

ev. kommentar:

Handledarens underskrift

Ange hur delmålet inom oral kirurgi har kunnat uppnås och hur den uppnådda kompetensen har kontrollerats

Endodonti

Den som har gjort praktisk tjänstgöring ska kunna

23. ställa adekvat diagnos för pulpan och den periradikulära vävnaden baserat på anamnes, status och röntgen

ja nej

ev. kommentar:

24. föreslå en adekvat behandlingsstrategi för endodontisk behandling med bakgrund av bakomliggande sjukdomsfaktorer i pulpa och periradikulär vävnad

ja nej

ev. kommentar:

25. utföra rotfyllning inkluderande preparation, instrumentering och rotfyllning med aseptiskt arbetssätt och gott resultat

ja nej

ev. kommentar:

26. genomföra prognosbedömning och utvärdera utförd behandling

ja nej

ev. kommentar:

Handledarens underskrift

Ange hur delmålet inom endodonti har kunnat uppnås och hur den uppnådda kompetensen har kontrollerats

Odontologisk radiologi

Den som har gjort praktisk tjänstgöring ska kunna

27. bedöma om en röntgenundersökning är berättigad utifrån anamnes, kliniska uppgifter och annan relevant information

ja nej

ev. kommentar:

28. utföra en röntgenundersökning genom att bedöma rätt omfattning av undersökningen i relation till frågeställningen, utföra undersökningen enligt rådande bildtagningstekniker och -principer samt uppvisa kunskap om kriterier för god bildkvalitet

ja nej

ev. kommentar:

29. identifiera och redogöra för patologiska förändringar och andra avvikelser i röntgenbilden och i förekommande fall koppla samman dessa med anamnestiska och kliniska fynd samt eventuell tidigare röntgeninformation

ja nej

ev. kommentar:

Handledarens underskrift

Ange hur delmålet inom odontologisk radiologi har kunnat uppnås och hur den uppnådda kompetensen har kontrollerats

Protetik

Den som har gjort praktisk tjänstgöring ska kunna

30. identifiera protetiska diagnoser och behandlingsbehov

ja nej

ev. kommentar:

31. föreslå protetiska behandlingsalternativ utifrån prognos och kostnad

ja nej

ev. kommentar:

32. genomföra protetiska behandlingar och visa kännedom om materialval vid olika protetiska behandlingar

ja nej

ev. kommentar:

33. dentala materials och protetiska konstruktioners egenskaper och användningsområden

ja nej

ev. kommentar:

Handledarens underskrift

34. bedöma komplicerade tand- och bettsituationer och när remiss till specialist i protetik bör skrivas

ja nej

ev. kommentar:

Ange hur delmålet inom protetik har kunnat uppnås och hur den uppnådda kompetensen har kontrollerats

Pedodonti och ortodonti

Den som har gjort praktisk tjänstgöring ska undersöka och behandla patienter i åldrarna 3–19 år.

Tjänstgöraren ska kunna

35. informera sig om allmänhälsa, psykosocial situation och kostvanor genom att kommunicera med barn och ungdomar på deras nivå samt genom samtal med vårdnadshavare

ja nej

ev. kommentar:

36. utföra undersökningar av barn och ungdomar samt värdera anamnestiska och kliniska fynd, göra en riskbedömning och ta ställning till revisionsintervall

ja nej

ev. kommentar:

37. utföra bettutvecklingskontroll genom att utifrån relevant underlag presentera en övergripande diagnos, motivera behandlingsbehov och bedöma vilken uppföljning som behövs

ja nej

ev. kommentar:

Handledarens underskrift

38. utföra enkel interceptiv ortodonti i samråd med ortodontist

ja nej

ev. kommentar:

39. utföra lagningar av god kvalitet av permanenta och primära tänder

ja nej

ev. kommentar:

40. utföra extraktioner av god kvalitet av primära och permanenta tänder

ja nej

ev. kommentar:

41. skriva en remiss till specialist i ortodonti eller pedodonti

ja nej

ev. kommentar:

42. förbereda för och genomföra visning av patienter för urvalstandläkare i ortodonti

ja nej

ev. kommentar:

Ange hur delmålet inom pedodonti och ortodonti har kunnat uppnås och hur den uppnådda kompetensen har kontrollerats

Handledarens underskrift

Nedan ska ni som bedömer den praktiska tjänstgöringen i fritext beskriva tjänstgörarens omdömesförmåga, förhållningssätt och allmänna lämplighet samt eventuella brister i ett patientsäkert arbete. Under respektive rubrik finns stödtext hämtad från examensmålen i högskoleförordningen (1993:100).

Omdömes- och problemlösningförmåga

Tandläkare ska visa förmåga att kritiskt och självständigt granska, bedöma och använda relevant information samt att på vetenskaplig grund diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar inom det odontologiska området. Tandläkare ska visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Förhållningssätt mot patienter

Tandläkare ska visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt och därmed värna om och respektera patientens behov.

Handledarens underskrift

Förhållningssätt mot personal

Tandläkare ska visa förmåga till lagarbete och samverkan med samtliga personalgrupper inom tandvården, liksom med andra yrkesgrupper inom vård och omsorg. Synpunkter ska inhämtas från annan tandvårdspersonal i verksamheten. Vilka åsikter har andra som arbetat med tjänstgöraren om exempelvis omdömesförmågan samt förhållningssättet mot patienter och personal?

Allmän lämplighet som tandläkare

Tandläkare ska visa självkännet och empatisk förmåga. Tandläkare ska visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällseliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna.

Eventuella brister i ett patientsäkert arbete

Om det framkommit exempelvis egenskaper, attityder, information till patienter eller behandlingsmetoder som kan utgöra en risk för patientsäkerheten ska de beskrivas här.

Handledarens underskrift
